

Ez év folyamán szakosztályi értesítőnk három füzetben jelent meg összesen 201 oldal magyar és 60 oldal Revue terjedelemben. E füzetek 7 szerző 8 eredeti dolgozatát közlik, ezen kívül a szakülések jegyzőkönyvi kivonatait. Az 1910 évre szóló utolsó füzet egy pár nap mulva fog megjelenni kb. 140 oldal terjedelemben. E füzetben 5 eredeti értekezés lesz közölve.

Szakülésünk ez évben is 24 volt, mint az előző évben. Ez üléseken 40 tagunk működik közre 23 eredeti dolgozattal, 3 referáló előadással, 31 beteg és 12 részint makroszkopikus, részint mikroszkopikus készítmény bemutatással.

A lefolyt szakosztályi évben érzékeny veszteségek is érték szakosztályainkat, részint az által, hogy két kiváló üléselnökünket dr. Udránszki László egyetemi tanárt és dr. Turcsa János főttörzsorvost, hivatása Budapestre szólította, részint pedig az által, hogy két igen tehetséges és munkás tagunkat dr. Goth Lajost és dr. Kanitz Henriket a halál ragadta ki soraink közül. Hogy mit jelent szakosztályunkra e veszteség, azt szakosztályainknak igen tisztelt elnöke az 1910 október 16-án tartott ülésen ékes szavakkal ecsetelte s e helyen nem marad más hátra, mint kérni az eltávoztakat, hogy egyesületünk munkásságában ezután is vegyének részt, a két elhalt tagtársunkra vonatkozólag pedig kifejezést adjunk azon fájdalomunknak, amely eltölt azon veszteségen, amely e két nagyreményekre jogosuló buvárnak halálával szakosztályunkat érte.

Szakosztályi pénztárunkra vonatkozólag van szerencsém jelenteni, hogy 1910. évről fölöslegképpen 599 korona és 84 fillér maradt, ez összeg azonban csak látszólagos maradvány, mivel ez összegből fizetendőek ki a pár nap múlva megjelenő és még 1910-re szóló füzet költségei.

Jelentésem tudomásulvételét kérve vagyok a tisztelt közgyűlésnek alázatos szolgálója:

Dr. Jakabházy Zsigmond

az orvostudományi szakosztály titkára.

4. A jog- és társadalomtudományi szakosztály jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Szakosztályunk az elmúlt esztendőben erőnk egész gazdagságával dolgozott azon, hogy a fejlődésünk történetében nagyobb jelentőségű 1909. évben megalapozott munkáinkat és törekvéseinket hatásukban és eredményeikben szilárdan kiépítsük. Munkáságunk bármelyik területére fordítsuk tekintetünket, nem a kísérletező újítás, hanem az izmosodás és erősödés céltudatos fokozásának folyamatával találkozunk. Ha szakelőadásainkra gondolunk, azt látjuk, hogy azoknak egy része még a babyloniai és egyiptomi

emlékek anyagának — ennek főként jogi vonatkozásaiban való feldolgozására és bemutatására vonatkozik. Előadásainknak másik részével az élettel való kapcsolatot igyekeztünk ismét éreztetni, hogy jogász-közönségünk figyelmét és érdeklődését ne csak egy irányban foglalkoztassuk. Hammurabi törvénykönyve és szakelőadásainknak összegyűjtött kiadványa immár elhagyta a sajtót, hogy értékes közkinccse legyen az érdeklődő közönségnek. Közismereti előadásainkban több éves tapasztalások alapján, szintén megtaláltuk a helyes irányt s a szervezet gyakorlatias ereje lankadatlan érdeklődést és azzal a hazai kultúrának értékbeli gyarapodását adja jutalmul az itt végzett lelkes tanítói munkának. Néphivatalunk törekvő vezetés mellett tovább bővül, erősödik, hogy áldásos hatását a szegény nép minél szélesebb rétegeibe eljuttassa és mind szélesebb körben ismert legyen. Egyik munkatársunk buzgósága és közismert szakkészültsége, a Tüdőbeteg-Gondozó intézetnek (Dispensaire) az elmúlt évben már felvetett eszméjét igyekszik tényként megvalósítani, hogy ezzel a nagyjelentőségű szociális intézménnyel megkoronázzuk eddigi alkotásaink eredményeit.

Az elmúlt 1910. évben szakosztályunknak hét ülésben ugyanannyi előadása volt. Az előadók között új nevekkel is találkozunk, akiknek előadásai tartalmi gazdagságukkal, formai készségükkel méltán gazdagítják szaküléseinknek általán elismert és figyelemmel gondozott magas színvonalát. Szakülések voltak:

1910. januárus 24.-én: *Boér Elek* dr., Közigazgatási intézkedések jogerősségéről.

Februárius 5.-én: *Biró Balázs* dr., Bűnvádi perjogunk reformkérdéseiről.

Februárius 17.-én: *Deák Albert* dr., Birói szervezetünk reformja.

„ 26.-án: *Bochkor Mihály* dr., Papyrusok és jogtörténelem.

Március 12.-én: *Kiss Géza* dr., Telekkönyv az ó-korban.

November 19.-én: *Rosnyay Dávid*, A koldulás és csavargás elleni küzdelem Németországban.

November 26.-án: *Biró Balázs* dr., Az új polgári perrendtartás tervezetének kritikai méltatása.

Szakosztályunk szerkesztő-bizottsága is megkezdte idén a munkáját. Sajtó alá rendezte és két kötetben kiadta szaküléseink tudományos anyagát (I. kötet) és Hammurabi Codexének *Kmoskó Mihály* dr. budapesti tud. egyetemi tanár által készített fordítását az *eredetiből*, az u. n. Sumir családi törvényekkel s tudományos jegyzetek és magyarázatokkal (II. kötet). Ebben a becses munkában kiváló részt vett magának *Bochkor Mihály* szerkesztő tagtársunk.

A szakosztály rendelkezésére álló évi ezer korona szűkös egyesületi átalányból kiadványaink megjelenésének anyagi terhét nem bírtuk volna viselni, annál kevésbbé gondolhattunk volna még az írók, főként a fordítás honorálására. Bemutatva a Vallás- és Közoktatásügyi Minister Úrnak a kiadásra váró maradandó becsű anyagot, ez irányú törekvéseinket is gondoskodó szeretettel

karolta fel Ő excellentiája, mert a dolgozatok kiadásával előállott költségeink fedezésére 124519—910. sz. leirattal 2000 koronát adományozott a szakosztálynak. Ennek kiutalása azonban csak az 1911. évi állami költségvetés törvényerőre emelkedése után történik meg. Azt hiszem a tisztelt közgyűlés osztatlan örömevel találkozom, amikor gróf Zichy János minister úr Ő excellentiájának kegyes támogatásáért, amelylyel már nem egy esetben szerencsénk volt találkozni, e helyen és alkalommal a szakosztály hálás köszönetét kifejezem. Egyszersmind hálásan emlékezem meg arról a gondoskodó figyelemről is, amelyben kérésünket Balogh Jenő vallás- és közoktatásügyi államtitkár ur részesítette, akinek őszinte nagy érdeklődését az erdélyrészi kultúrörekvések iránt már régebbi időben is örömmel tapasztaltuk.

Szerkesztőbizottságunk bejelentette a választmánynak, hogy a kiadványok terjesztése érdekében az elsőrangú fővárosi könyvkereskedőkkel tárgyalásokat óhajt kezdeni és ahonnan a legelőnyösebb ajánlatot kapja, annak bizományba adná a megjelent két füzetet. Ehhez az előterjesztéshez választmányunk örömmel hozzájárult s így remélhető, hogy első kiadványaink legközelebb már könyvvárosi forgalomban lesznek.

Népművelő munkáját a szakosztály közismereti előadások és szaktanfolyamok csoportjában végezte.

Közismereti előadásaink az 1909. őszén megállapított mukaterv szerint április hónap végéig tartottak, a múlt évi jelentésemben bemutatott rendben és azzal az eredménnyel, mely örvendetessé teszi a munkát és áldásossá a fáradságot.

A „Kereskedők Szabad Iskolá”-ja körében a kereskedő-segédék számára, zárt iskolai kereteken kívül rendezett és inkább szakismereteket nyújtó tanfolyamok eredményét a következőkben jegezhettük fel: Az I. félév (november—február) tárgyaira — kereskedelmi számtan, kereskedelmi- és váltójogra — beiratkozott 46 hallgató közül, a február végén megtartott összefoglaló nyilvános felelésre jelentkezett 29; tehát a beiratkozottak 63⁰/₀-a. A 26 órás kereskedelmi számtani tanfolyamon 63 táblai felelés és 76 dolgozatban gyakoroltatta be az előadó tanár, dr. Veress Vilmos, a felvett anyagot. A kereskedelmi- és váltójogi alapismereteket 16 órában olyan módszerrel ismertette meg dr. Biró Balázs, hogy az előadások alatt a hallgatók mindenikének figyelme állandóan ébren volt tartva. A II. félév tárgyai: könyvvitel és magyar kereskedelmi levelezés, Kuntner Róbert tanár betegsége miatt csak március 10-én volt megkezdhető és az anyag 40 órára beosztva, június közepén fejeződött be a tanfolyam.

A felkért tanárok fáradságot nem ismerő odaadással foglalkoztak hetenként háromszor az esti órában 8—9-ig a hallgató-sággal, akiknek legnagyobb része lankadalan szorgalommal és igyekezettel vett részt a tanfolyamokon. Ezt a kölcsönös buzgalmat és igyekezetet fejezték ki azok a jutalmak is, amelyeket a szép eredmény elismeréséül a kereskedelmi körök a tanfolyam befejez-

tével, a nyolc legszebben dolgozó fiatalembernek felajánlottak. Az összefoglaló záróvizsgálatot június 29.-én tartotta meg a szakosztály s városunk kereskedő köreinek meghívott és jelen volt érdeklődő tagjai, legnagyobb elismerésüket nyilvánították a bemutatott szép eredményért.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az előadók tiszteletdíjaira 17072. és 134901—910. sz. leirataiban ez évre összesen 1460 koronát utalványozott egyesületi pénztárunkhoz, mely összegből a leirat rendelkezése értelmében, a közismereti előadásokat 20—20, a tanfolyamokét 10—10 koronával honoráltuk. A nagyméltóságú Miniszter urnak ezt a támogatását fokozott igyekezettel végzett munkánkkal óhajtjuk legszebb módon megköszönni.

A népművelő munka 1910—11. cyclusának munkaterve abban különbözik az előző évétől, hogy a közismereti előadások egyik csoportját, amelyet eddig az államvasuti javítóműhely munkásai számára rendeztünk, az idén az ősszel megnyílt munkás-gymnasium tagjainak tartjuk, akik jó részben a vasuti munkások köréből valók. A másik csoportban megmaradt a keresztény szociális munkás-egyesület, melynek tagjai elnökük: Húber Imre kegyesrendi tanár vezetését követve, lelkes és hálás hívei előadásainknak.

Ebben a két csoportban most folynak az előadások, a következő rendben: a) A Munkás-gymnasium előadó termében (központi egyetem I. em. IV. sz. terem): 1910 december 3.-án *Húber Imre* kegyesrendi főgymnásiumi tanár: A tűz;

december 10.-én *Húber Imre*: A vas nyérése;

december 17.-én dr. *Pordea Gyula* ügyvéd: A váltó a gazdasági életben;

1911 januárius 7.-én és 14.-én dr. *Konrádi Dániel* egyet. m.-tanár, mentő-egyesületi igazgató: Az állatok szerepe a fertőző betegségek terjesztésében;

januárius 21.-én dr. *Tóth György* kir. törvényszéki bírós. A jog és erkölcs.

februárius 11.-én és 18.-án *Kelemen Lajos* főgymn. tanár, az E. M. E. titkára: Erdély ipartörténete;

március 4.-én *Förstner Tivadar* tanár: A szobrászat;

március 11.-én *Förstner Tivadar* tanár: Meunier belga és Rodin francia szobrászok;

március 25.-én *Hangay Oktáv* keresk. akad. tanár: Az élelmiszerek hamisításáról;

április 1.-én dr. *Gockler Lajos* keresk. akad. tanár: Képek keletéről (vetítésekkkel);

április 8.-án dr. *Varjú János* kegyesrendi főgymn. tanár: Az ipari fölhalálók.

b) A keresztény szociális Munkás-egyesület helyiségében (Karolina-tér 5. szám.): 1910 november 24.-én *Húber Imre* kegyesrendi főgymn. tanár: A kenyér;

december 1.-én dr. *Gockler Lajos* kereskedelmi akadémiai tanár: A szépről;

- december 8.-án és 15.-én *Rosnyay Dávid*, az Erd. Pártfogó-Egyesület titkára: A szegényügy itthon és külföldön.
- 1911 januárius 12.-én és 19.-én dr. *Széki Tibor* egyetemi magántanár: A vegytan köréből (kísérletekkel); a vegytani intézetben. Kezdeté 7 órakor.
- januárius 26.-án dr. *Endes Miklós* kir. törvényszéki bíró: A szegényjog a magyar igazságszolgáltatásban.
- februárius 9.-én *Hüber Imre* kegyesrendi főgymn. tanár: A porcellán;
- februárius 16.-án dr. *Tóth György* kir. törvényszéki bíró: Az erkölcsös élet regulái;
- februárius 23.-án dr. *Konrádi Dániel* egyetemi magántanár: A baktériumok hasznáról;
- március 9.-én dr. *Varjú János* kegyesrendi főgymn. tanár: Az ipari oktatás fejlődése hazánkban;
- március 16.-án dr. *Tariczky Ferenc* orvos: A tüdőbeteg-gondozó intézetek;
- március 23.-án dr. *Vincze Frigyes* keresk. akadémiai tanár: Új Törökország;
- április 6.-án dr. *Biró Balázs* ügyvéd: A pénz.

A Kereskedők Szabad Iskolája Körében felvett tanfolyamokról a választmány úgy határozott, hogy azok minden második évben tartassanak, a közbeeső években pedig az iparos és kereskedő köröket legközelebről érintő újabb törvények, intézmények ismertessenek. Ezért vette tervbe a szakosztály az idei cyclus III. sorozatába az új polgári törvénykezési rendtartásnak az iparos és kereskedő köröket érdeklő rendelkezéseit kisebb tanfolyamszerű keretben ismertetni.

A *Néphivatal* vezetésére július hónapban Budapestre történt távozásom miatt, a szakosztály elnöke, Pávlik Sándor dr. vármegyei főjegyző urat kérte fel, aki eddig is páratlan buzgalommal és érdeklődéssel vett részt ez intézmény ügyeinek ellátásában. Az ő jelentéséből veszem ki a következőket: A Néphivatal intézményének a közönséggel való megismertetésére miként a múltban, úgy az idei évben is széleskörű intézkedések tétettek úgy Kolozsváron, mint a szomszédos Kolozsvármegyében is. A hivatalos órák most is hétfő d. e. 10—11 és szombaton d. u. 5—¹/₂7 óra között vannak. A szombati hivatalos idő feltétlenül beválnak tekinthető, mert Kolozsvár munkásnépének leginkább ekkor van ideje ügyesbajos dolgai után járni. A hétfői hivatalos óra azonban átteendő volna. Ez a délelőtti 10—11 közötti hivatalos óra a vásáros nép, a megyei közönség érdekében állítatott be, azonban olyan kevéssé használja ki a közönség, hogy helyesebbnek látszanék hétfő délután 4—¹/₂6 közötti időre áttenni, mert így remény van arra, hogy a városi nép még nagyobb mértékben keresi fel hivatalunkat és ha a hetivásárra bejövő vidéki népnek is van ügyesbajos dolga, azok is felkereshetnek ekkor, mert az esti személyvonattal még bármely irányban hazautazhatnak.

Kolozs vármegye kir. tanfelügyelőjét hivatalos megkeresésben felkértük, hatna oda, hogy a tanítók is ismertessék hivatalunkat a néppel s oly panaszait, melyek személyes bejöveteleiket nem követelik, levelezőlapokon közölgék a tanítók útján hivatalunkkal. Értesülésünk szerint a tanfelügyelő a kérést kiadta a megyei tanító egyesületnek autonóm hatáskörében leendő elintézés céljából.

Az ügyforgalom az 1910. évben a következő volt: a) *Közigazgatási ügyek* összesen: 137. Ebből:

Utlevélgügy — — — — —	1	Honvédménháza elhelye-	
Illetőségi ügy — — — — —	1	zés — — — — —	1
Rendőri kihágás — — — — —	1	Közsegélyezés — — — — —	23
Hagyatéki ügy — — — — —	12	Iparügy — — — — —	13
Gyermekmenhelyügy — — — — —	7	Építésrendőri ügy — — — — —	3
Katonaiügy — — — — —	5	Erdőügy — — — — —	2
Gyám- és gondnoki ügy — — — — —	4	Állategészségügy — — — — —	1
Állás- és munkaközvetítés	28	Egyéb közigazgatási ügyek	16
Munkáspénztári ügy — — — — —	2	Administratio (néphivatali)	6
Cselédügy — — — — —	5	Átirat, megkeresés — — — — —	6

b) *Adóügyek*, összesen 34.

c) *Peres- és perenkívüli ügyek*, összesen 115. Ebből:

Magánjogi nem peres ügyek	17	Peres ügyek — — — — —	44
Örökösödési ügy — — — — —	4	Válóper — — — — —	20
Házbérügy — — — — —	11	Gyermektartási per — — — — —	7
Végrehajtási ügyek — — — — —	5	Bűnügyek — — — — —	7

d) *Orvosi ügyek*, összesen 5.

A négy ügykörbe tartozó ügyek száma összesen 291, míg az 1909. év ügyforgalma 131 ügy volt. Látható ebből a fejlődésből, hogy a közönység már ismeri intézményünket és bizalommal keresi fel tanácsadásért.

A Néphivatalnak ügyrendje eddig nem volt. Célszerűnek lát-szott ezzel bizonyos ideig várni, hogy a gyakorlat alakítsa ki azt a néhány szabályt, mely a működés irányát és alakját volna hivatva körülírni. Egy erre vonatkozó tervezet elkészítésére az elnök úr felkérte Pávlík főjegyző urat, ki a felkérésnek eleget téve, az ügy-rendi tervezetet a tisztelt közgyűlés elé terjeszti.

A néphivatal működését az az elv irányítja, hogy a tanács-adásért hozzánk fordulók ügye — legyen az illető bárhonnán való lakos is — rendszerint még a kérések előtárásának napján érde-mileg elintéztessék, s ha ez nem lehetséges, már első alkalommal kitanájtassák a fél, hogy mily iratok szükségesek ügye elintézésé-hez, s a mikor ez célszerűbb, magunk szerezzük be a hiányzó iratokat a további lépések megtehetésére.

Az ügyek természetéhez képest vagy a Néphivatal ir a fél érdekében a kérelem előtárása mellett az illetékes forumhoz, vagy a fél részére megírja s vele aláírja a kérelmet és ille-tékes helyre juttatja, vagy ügyintézőt keres a fél részére. A két első elintézési mód főképp közigazgatási természetű ügyekben, az utóbbi peres ügyekben használatos.

Szokásos ezeken kívül az ügy szóbeli elintézése is. Bármily természetű ügyben, ha a tanácsadó meg van győződve róla, hogy a félnek nincs igaza, igyekszik erről az érdekeltet felvilágosítani. Ezek a szóbeli tanácsadások, a mikor a felet az oknélküli pereskedés káraitól akarjuk megkímélni. A szóbeli tanácsadások másik esete, midőn a felet bizonyos okmányok előzetes beszerzésére tanítjuk ki, melyek nélkül ügyében további lépés nem tehető.

Peres ügyekben a felek részére a rövid tényvázlat közlése mellett ügyintézőt keresünk. Ezt az eljárást azért követjük, mert bár a hozzánk forduló felek szegény emberek, de gyakorta jelentős összegű követeléseik vannak és megbízott ügyvéd tanácsadóink nem akarják kitenni magukat annak a hiedelemnek, hogy a Néphivatal révén kívánnak maguknak pereket szerezni. Peres ügyekben ügyvéd tanácsadóink arra szorítkoznak, hogy a félnek felvilágosítást adnak perük valószínű eredményére nézve, továbbá, hogy perükhöz mily bizonyítékokra van szükségük s közlik a tényállást a fél részére kirendelt ügyvéddel, akinek kirendelésére természetesen szintén közreműködünk.

Iratkezelésünk egyszerű. Az ügyek beérkezéskor iktatva lesznek s azon szám alatt ellátva. Fogalmazványokat levéltár részére csak szükséges esetben tartunk vissza. Kisebb esetekben a fogalmazvány egyúttal tisztázat is. Az elintézés módja az iktató törzskönyvben röviden jelezve van.

A jelentés befejezésében azt mondja, hogy ha a Néphivatal minden ügyszáma csak egy szegény embert jelent is, akit zúgírász kizéből mentettünk meg, ha egyebet nem tettünk volna is, működésünk nem czéltalan!

Néphivatalunk gróf Eszterházy Kálmán főispán ur utján ez idén is folyamodott 3000 koronás államsegélye iránt a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. Miniszter urhoz. A főispán ur pártoló előterjesztésére a segély engedélyeztetett is, csakhogy az 1911. évre szólván, kiutalása csak 1911. januárius hónapjában történhetik meg.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsához benyújtott segélykérésünk elintézése most van folyamatban.

Láng Ernő szigorló jogász ur junius hónap végével eltávozott Kolozsvárról, ezért az irodai teendők ellátásával Vári Iván orvos-tanhallgató ur bízott meg.

Arról a legújabb intézményünkről kell még röviden megemlékeznem, melynek felállítása választmányunk határozatából folyamatban van. Ez: a Tüdőbeteg-Gondozó Intézet (Dispensaire). Gondoskodásának tárgya a tüdőbeteg vagy arra hajlamot bíró munkások és munkásnők, meg általán a szegény nép egészségügyi és szociális viszonyai volnának. Ez ügyben dr. Tariczky Ferenc a néphivatalnak orvosi ügyekben megbízott tanácsadója egy terjedelmes és nagy szaktudásra valló javaslatot készített a szakosztály számára, melyet a választmány magáévá tett és ennek alapján a belügyminiszter urhoz és Kolozsvár városához fordult a szükséges segélyek engedélyezéseért. Kívánatos, hogy mihamarább létesüljön

s ezzel a fontos modorú intézménnyel mintegy kiegészüljön a szakosztály szociális irányú működése.

Az év történetének során meg kell emlékeznem szakosztályunk egyik érdemes tagjáról, dr. Tóth György kir. törvényszéki bíróról, aki az őszi hónapokban előállott akadályoztatásom miatt — az elnök ur Öméltóságának felkérésére — titkári teendőimben engem buzgón helyettesített.

A szakosztálynak az 1910. évben a következő összegek állottak rendelkezésére:

Az 1909. évről fennmaradt: a szakosztályi átalányból	374·50 kor.
A Néphivatal 1909. évi segélyeiből	1735·82 „
A szakosztálynak az egyesülettől járó átalánya az 1910. évre	1000·— „
A népszerű kiadásokra a vall.- és közokt. Minister úrnak 1909—10. évre szóló segélyének I. része	1060·— „
Összesen	4170·32 kor.

A szakosztály elnökségének kiutalására a pénztár által 1910. évben teljesített kifizetések: I. A szakosztályi átalány terhére:

Szakosztályi nyomtatványok	89·70 kor.
Bélyegkölttség	4·10 „
Összesen	93·80 kor.

II. A néphivatali tétel terhére: Telefondíj	27·74 kor.
Felszerelések pótlása	8·60 „
Takarítónő bére I—XI. hónapokra	110·— „
Lakásbér	560·— „
Hét tanácsadó 3 évnegyedi tiszteletdíja	1575·— „
Láng Ernő úr tiszteletdíja I—VI. hónapokra	90·— „
Vári Iván úr „ VII—XI. hónapokra	50·— „
Összesen	2421·34 kor.

III. A népszerű előadások c. tétel terhére — — — 1025·— kor.

Ez természetesen nem nyújtja teljes képét sem a rendelkezésre állott összegeknek, sem az összes kiadásoknak az 1910. évben, mert az idei közgyűlés a titkár távozása miatt még a naptári év vége előtt tartatik, holott vannak még ez évre esedékes segélyeink, miként ez év terhére eső kifizetéseink is.

Ezek után ha az elmúlt esztendőnek szakosztályunkban lefolyt eseményeit és munkásságunk eredményeit összegezzük, megállapíthatjuk, hogy feladataink munkálása ez idén is céltudatos, harmonikus és eredményes volt. Hogy azok az ideálok, melyeknek termékenyülésén szakosztályunk alapítása óta munkás szorgalommal dolgoztunk, városunkban, sőt a közélet távolabbi területein is az erkölcs-szellemi életet, a szolidaritás gondolatát immár egyre szélesbülő gyűrűkben táplálni kezdik. Így hát azt láthatjuk, hogy az a mag, melyet elvetettünk, kikelt, a csemete nő és fejlődik. De legyünk ezzel a fejlődéssel szemben türelmesek. Dolgozzunk a

czél érdekében továbbra is harmonikusan, egymásban bízó szeretettel s ne várjuk a gyümölcsöket máról-holnapra. Mert csak gyenge cserje az, mely egy év alatt nő fel, az erős, terebélyes fáknak hosszú évek szükségesek, míg gyümölcsöznek!

Ezzel — tisztelt közgyűlés — eljutottam jelentésem utolsó szavaihoz. Szomorúan érzem, hogy ez alkalommal itt meg nem állapodhatom, hanem megtéve jelentésemet, vissza is kell adnom a tisztelt közgyűlésnek azt a megtisztelő megbízatást, melyet a szakosztályi titkári teendők ellátására öt éven át örömmel viseltem. Szomorúan teszem ezt, mert munkával szerzett sok kedves emlék kapcsol engem össze a szakosztályllyal, ennek igen tisztelt tagjaival, de meg kell tennem, mert távozóban Kolozsvárról, már az utolsó hónapokban sem tudtam olyan tevékenységet kifejteni, amilyent ez az erős és fejlődő szakosztály titkárjától megkíván. Most, amikor titkári tisztemről az említett okból tisztelettel lemondani vagyok kénytelen, lelki szemeim előtt elvonul a múltnak színdús képe s annak minden mozzanata nagy és sokszoros köszönetre figyelmeztet engemet. Köszönettel tartozom mindenekelőtt a szakosztályi igen tisztelt választmánynak azért az őszinte változatlan támogatásért, melylyel mindenkor, minden tevékenységemben változatlan bizalommal részesített. Köszönettel a szakosztály igen tisztelt tagjainak, akiknek vállvetett munkásságával lehetett csak sikeres működést kifejteni. Az ő bizalmuk és támogatásuk megdöntötte azt a nehézséget is, mely reám azáltal nehezedett, hogy voltak talán a városban, sőt talán Egyesületünkben is, akik engem idegennek tekintettek. Tudtam, éreztem ezt s éppen ezért társaimmal, barátaimmal együttesen — magasztosan tiszta eszményekért végzett munkával igyekeztem assimilálódni, mert meggyőződésemm volt, hogy minden szónál beszédesebb a tett és ha szerény képességeimet önzetlenül, de eredményesen szolgálatába tudom állítani erdélyrészi kulturérdekeinknek, ezzel igazolom be majd megdönt-hetetlenül, hogy igenis tudok én is úgy érezni, gondolkozni és cselekedni, amint ez a föld, hazánknak ez a része fiaitól megkívánja! És amikor a társaimmal együtt — a közös eszményekért közösen végzett munkáért olyan hálás vagyok, legyen szabad választandó legközelebbi utódomnak, miként a későbbi titkároknak is itt egy intelmet örökölni hagynom. Ez: a közös, együttes munka tisztelete! Gondolják meg jól bármibe kezdenek, hogy a legszebb gondolat, a legönzertlenebb törekvés is csak úgy valósul, ha annak keresztülviteléhez társakat, barátokat szerzünk, akiket viszont nem a positio tekintélyével, hanem képességeik megbecsülésével és a baráti szeretet közvetlenségével kapcsolunk magunkhoz. Ha nem alá vagy fölé, hanem egymás mellé érezzük magunkat rendelve a közösen kiküzdendő célok elérésében!

Köszönettel tartozom legkiváltképen szakosztályunk nagyérdemű elnökének, dr. Farkas Lajos professor úr Öméltóságának, akinek atyai jószágú tanácsai és életbölcességben gazdag tapasztalatai megalakulásunk óta a titkári teendők ellátásában mindenkor

legbiztosabb vezetőim voltak. Visszaemlékezem az alakulás nehézségeire, kezdeményezéseink, egyesek új intézményünk életrehívása körül jelentkezett akadályokra, s hogy mindezekben fennakadás nélkül túlestünk is tekintélyünk mai fokához eljutottunk, ez tulajdonképpen elnökünk Öméltóságának érdeme, akinek nagy tudományos és közéleti elfoglaltsága mellett figyelme és érdeklődése állandóan szakosztályunkon nyugodott s nagy tudásával, higgadt ítélőképességével és határtalan jóságával erőt, kitartást és reményt öntött munkás, fiatal sziveinkbe. Emellett gondosan ápolta az egyetemen túl is — szakosztályunk keretében — azt a viszonyt, mely őt a tagok legtöbbszöréhez fűzi, akik benne tanítómesterüket tisztelik. Ez irányban azonban — meg kell vallanom — nem kis nehézség jelentkezett számomra. Gyengébb volt az a kötelék, mely engem kezdetben elnökünkhöz fűzött, annál, mely társaim legtöbbszörét öhozza kapcsolta. Csupán az előlegezett bizalom volt az, mely engem Öméltósága mellé kijelölt. Az idők folyamán azonban ez a viszony is megváltozott, megváltoztatta tanításokban gazdag vezetése. És most amikor mellőle és ebből a körből, amelyhez olyan sok kedves emlék kapcsol, távozóban vagyok úgy érzem, hogy egy érzéssel gazdagabb lettem, mert elnökünk tanításai gyökeret vertek szívemben, lelkemben s bárhová kerüljek, bármibe fogjak, azok mindenkor segítő támaszaim lesznek, s azzal az emelő tudattal távozom, hogy elnökünknek én is tanítványa voltam. Búcsuzóban erre a harmonikus, bensőségteljes együttműködésre, elnökünknek kulturánk érdekében olyan becses munkásságában sokáig megtartására kérem a Mindenható áldását!

Kérem a tisztelt Szakosztályt, hogy jelentésemet tudomásul venni méltóztassék.

Kolozsvárt, 1910. december 18.-án

Ifj. dr. Erődi Béla,

a jog- és társadalomtudományi szakosztály titkára.

* * *

A közgyűlés jegyzőkönyvének a választásokra vonatkozó részének kivonatolása:

Az elnök úr indítványára a közgyűlés ifj. dr. Erődi Bélát a szakosztály tiszteletbeli titkárának választja meg. Szakosztályi titkárnak Tóth György dr. kir. törvényszéki bírót választja meg a közgyűlés. Ezután az ügyrend 12. §. alapján a választmányi tagok kisorsolása következvén, a közgyűlés dr. Deák Albert, dr. Kolosváry Bálint, Fekete Gábor, dr. Kenéz Béla, dr. Pávai-Vajna Gábor, báró Rudnyánszky Béla, dr. Költő Gábor eddigi választmányi tagokat újból megválasztja. Elnöki indítványra a választmányi tagok száma kibővített és addig az eltávozott Frits Béla dr. helye Meltzl Balambér dr. egyet. m. tanárral tölthetett be, továbbá új tagokul választottak; Pávlik Sándor dr., Wertheimer Mór dr.,

Török István dr., kik sorshúzás útján az 1909. és 1910. évben kisorsolt tagokhoz osztáltak be. Eszerint az 1909-ben választott tagokhoz jutott Wertheimer Mór dr., az 1910. évben választott tagokhoz Török István dr., az 1911-höz kilépő tagokhoz Pávlik Sándor dr.

Hitelesítik:

Dr. Menyhárth Gáspár s. k.

Dr. Farkas Lajos s. k.
sz. o. elnök.

Dr. Pávlik Sándor s. k.

Dr. Tóth György s. k.
sz. o. titkár.